

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра теорії та історії педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
«26» 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка: Загальна педагогіка. Методика виховної роботи

для студентів

спеціальності: 035 Філологія

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньо-професійної програми: 035.06.01 Мова і література (китайська)

035.06.02 Мова і література (японська)

Київ –2022

Розробник:

Козир Маргарита Валентинівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Михалюк Алла Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Михалюк Алла Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від 08.12.2021 № 5а

Завідувач кафедри _____ *Людмила ХОРУЖА*

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійних програм

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

035.06.01 Мова і література (китайська)

Гарант освітньо-професійної програми _____ *(Ярослав ЩЕРБАКОВ)*
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

035.06.02 Мова і література (японська)

Гарант освітньо-професійної програми _____ *(Іван СЕМЕНІСТ)*
(підпис)

Робочу програму перевірено

«24» 01 2022 р.

Заступник директора _____ *(Леся КУЗЕМКО)*
(підпис)

Пролонговано

на 20__ / 20__ _____, «__» _____ 20__, протокол № __
(підпис) *(ПІП)*

на 20__ / 20__ _____, «__» _____ 20__, протокол № __
(підпис) *(ПІП)*

на 20__ / 20__ _____, «__» _____ 20__, протокол № __
(підпис) *(ПІП)*

на 20__ / 20__ _____, «__» _____ 20__, протокол № __
(підпис) *(ПІП)*

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
«Педагогіка»		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	5/150	-
Курс	2-3	-
Семестр	4-5	-
Кількість змістових модулів з розподілом	2	
Аудиторні	70	
Модульний контроль	10	-
Семестровий контроль	екзамен	-
Самостійна робота	40	-
Змістовий модуль «Загальна педагогіка»		
Курс	2	-
Семестр	4	-
Обсяг кредитів	2	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	-
Аудиторні	28	
Модульний контроль	4	-
Самостійна робота	8	-
Семестровий контроль	екзамен	-
Змістовий модуль «Методика виховної роботи»		
Курс	3	-
Семестр	5	-
Обсяг кредитів	1	-
Обсяг годин, в тому числі:	30	-
Аудиторні	14	-
Модульний контроль	2	-
Самостійна робота	9	-
Семестровий контроль	екзамен	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – забезпечити теоретичну та практичну підготовку студентів до виконання функціональних обов'язків вчителя у закладах освіти України; створити умови, наближені до практичної професійної діяльності; забезпечити творчий розвиток особистості студента.

Завдання курсу:

- формування системи теоретичних знань та загальних і спеціальних компетентностей, необхідних для виконання функціональних обов'язків вчителя, класного керівника, наставника;
- формування основ педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати педагогічну дійсність;
- формування готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях;
- формування відповідального, творчого ставлення до педагогічної діяльності
- моделювання та розв'язування педагогічних ситуацій.

Завдання курсу – сформулювати такі **загальні та фахові компетентності**:

- ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 4 Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК8 Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК12 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
- ЗК13 Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- ФК 2 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- ФК 3 Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії французької мови.
- ФК 8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
- ФК 9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.
- ФК 10 Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- ФК 19 Методична і психолого-педагогічна компетенція: знання закономірностей розвитку особистості, формування психічних процесів пам'яті, мислення, уяви, почуттів і психічних основ вивчення мови; комунікативно-педагогічна взаємодія для різних вікових груп, використання й передача знань для навчання китайської і японської мови і літератури
- ФК 20 Лінгвоприкладна компетенція передбачає: володіння лінгво-дидактичними уміннями, методичними прийомами та організаційними технологіями, необхідними для ефективної роботи в освітніх закладах.

3. Результати навчання за дисципліною

Результатом опанування змісту даної навчальної дисципліни є формування таких **компетентностей:**

- ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною, китайською, японською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
- ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
- ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.
- ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення

складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проєктами у розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 22. Застосовувати теорії і володіти практичними навичками проєктування, конструювання, моделювання освітнього процесу закладу загальної середньої освіти, складати різні види планів для організації процесу навчання китайською, японською мовами, враховувати психолого-педагогічні основи навчального процесу у закладах та специфіку професійної педагогічної діяльності.

4. Тематичний план навчальної дисципліни «Педагогіка»

№ п/п	Назви теоретичних розділів, тем	Кількість годин						
		Р а з о м	А у д и т о р н и х	Л е к ц і й	П р а к т и ч н и х	С е м і н а р с ь к и х	С а м о с т і й н а р о б о т а	М о д у л ь н и й к о н т р о л ь
Змістовий модуль I. Загальна педагогіка								
1	Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічного дослідження	4	4	2	2			
2	Розвиток і формування особистості	4	4	2	2			
3	Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку	6	4	2	2		2	
4	Процес навчання та його принципи. Форми, методи і засоби навчання	6	4	2	2		2	
5	Методи і засоби навчання. Форми організації навчання	10	8	4	4		2	
6	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	6	4	2	2		2	
Підготовка та проходження семестрового контролю		20						
<i>Разом</i>		60	28	14	14		8	4
Змістовий модуль II. Методика виховної роботи								

7	Ідеали і принципи виховання	8	5	1	4		3	
8	Методи і форми організації виховання. Виховання особистості в колективі та сім'ї.	1 5	9	1	8		6	
Підготовка та проходження семестрового контролю		5						
Разом		3 0	1 4	2	1 2		9	2

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Загальна педагогіка

Тема 1. Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічних досліджень

Людина і суспільство. Предмет педагогіки і її основні категорії (навчання, виховання, освіта, розвиток). Педагогіка в системі наук про людину. Джерела розвитку педагогіки. Структура педагогічної науки.

Перспективи розвитку педагогіки в Україні. Загальнокультурне значення педагогіки. Світовий освітній простір. Вирішення сучасних соціокультурних проблем науковцями. Взаємозв'язок між психологією і педагогікою.

Складові дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, отримання та наліз наукових фактів, впровадження в практику результатів дослідження). Принципи проведення наукових досліджень (цілісність, об'єктивність, історизм, комплексне використання методів тощо). Місце наукових досліджень у вирішенні завдань педагогіки.

Методи науково-педагогічних досліджень. Теоретичні методи дослідження (аналіз і синтез, індукція й дедукція, аналогія, порівняння тощо). Емпіричні методи дослідження (спостереження, експеримент, тестування, анкетування тощо).

Етапи наукового дослідження: визначення проблеми, вивчення стану дослідження проблеми в літературі, вивчення передового досвіду, формулювання гіпотези, проведення експериментальної роботи, узагальнення результатів, оформлення результатів дослідження і впровадження їх у життя.

Джерела педагогічної теорії: твори класиків педагогічної думки, наукові праці вчених, передовий педагогічний досвід, народна педагогіка.

Основні поняття теми: педагогіка, предмет педагогіки, основні категорії педагогіки, джерела педагогіки, методи науково-педагогічних досліджень, теоретичні методи дослідження, емпіричні методи дослідження, етапи наукового дослідження, джерела педагогічної теорії.

Рекомендовані джерела: [1; 2; 3; 4; 5; 8; 9; 10; 12; 13; 14; 15; 16]

Тема 2. Розвиток і формування особистості

Суть понять: «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість», «розвиток». Аспекти розвитку особистості з педагогічної точки зору. Основні теорії розвитку особистості (біогенетичні, соціогенетичні, конвергенції; персоналістичні). Біосоціальна природа розвитку особистості.

Роль спадковості у розвитку особистості. Успадкування від батьків до дітей власне людських задатків чи анатоמו-фізіологічної структури, морфологічних та фізіологічних особливостей. Поняття про задатки (потенційні можливості для розвитку здібностей) та здібності (психічні властивості індивіда, що є передумовою успішного виконання певних видів діяльності). Успадкування задатків, які сприяють розвитку здібностей до інтелектуальної (пізнавальної, навчальної) діяльності. Спеціальні задатки. Народна педагогіка про роль спадковості.

Вплив середовища на розвиток особистості (соціалізація і становлення особистості). Поняття про середовище як реальну дійсність, в умовах якої проходить розвиток людини. Види середовищ (мега-, макро-, мезо-, мікро-). Соціалізація стихійна та цілеспрямована. Народна педагогіка про вплив середовища.

Роль виховання у формуванні особистості. Виховання як цілеспрямований процес формування особистості. Функції виховання як вирішального чиннику розвитку особистості. Взаємодія усіх трьох факторів (середовища, виховання, спадковості), згідно схеми Й.Шванцара. Народна педагогіка про роль виховання.

Активна діяльність особистості як фактор її розвитку. Поняття про діяльність як спосіб буття людини в світі, її здатність вносити в дійсність зміни. Основні види діяльності дітей та підлітків – гра, навчання, праця. За спрямованістю – пізнавальна, громадська, спортивна, художня, технічна, реміснична, гедонічна (одержання задоволення) діяльність. Особливий вид діяльності – спілкування. Народна педагогіка про роль діяльності.

Умови та рушійні сили розвитку особистості. Процес становлення особистості як «саморух», що визначається єдністю його зовнішніх і внутрішніх умов. Внутрішні й зовнішні суперечності як джерело формування особистості.

Основні поняття теми: людина, індивід, індивідуальність, особистість, розвиток людини, формування особистості, спадковість, задатки, здібності, соціалізація, середовище, виховання, діяльність, спілкування.

Рекомендовані джерела: [6; 7; 8; 9; 10; 12; 13; 14; 15; 16]

Тема 3. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку

Поняття змісту освіти. Основні компоненти змісту освіти (оцінний, діяльнісний, творчий, інформаційний). Чинники (об'єктивні та суб'єктивні), що визначають формування змісту освіти. Теорії змісту освіти. Теорія формальної освіти (дидактичний формалізм, Дж.Локк, Ж.-Ж.Руссо, Й.-Г.Песталоцці, Й.-Ф.Герbart, І.Кант та ін.). Теорія матеріальної освіти (енциклопедизм, дидактичний матеріалізм; засновник англ. філософ Герберт Спенсер). Дидактичний утилітаризм (прагматизм, Дж.Дьюї, Г.Кершенштейнер, Ч.Купісевіч, В.Оконь, Ф.Янушкевич та ін.). Наукові вимоги до формування змісту освіти.

Реалізація змісту освіти в сучасній школі. Державні стандарти освіти. Державні нормативні документи, що відображають зміст освіти. Базовий навчальний план середньої школи. Освітні стандарти галузей знань (навчальних предметів). Державні вимоги до рівня засвоєння змісту середньої освіти за ступенями навчання (початкова, основна і старша школа). Типовий та робочий навчальний план. Інваріантна та варіативна складова змісту загальної середньої освіти. Навчальна програма. Підручник. Функції та структура підручника. Навчальний посібник.

Система освіти в Україні. Поняття «система освіти». Ланки структури освіти, освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні в Україні згідно з Законом України «Про освіту». Особливість сучасної освіти (масовий характер освіти і її неперервність як нова якість; орієнтація на активне засвоєння людиною способів пізнавальної діяльності; адаптація освітнього процесу до запитів і потреб особистості; орієнтація навчання на особистість учня, забезпечення можливостей його саморозкриття тощо).

Основні поняття теми: зміст освіти, базовий навчальний план середньої школи, державний стандарт освіти, державний компонент, шкільний компонент, навчальна програма, підручник, навчальний посібник, навчальний предмет, внутріпредметні зв'язки, міжпредметні зв'язки, система освіти, педагогічна система, системний підхід, освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні,

Рекомендовані джерела: [6; 7; 8; 9; 10; 12; 13; 14; 15; 16]

Тема 4. Процес навчання та його принципи

Поняття про дидактику. Основні дидактичні категорії: навчання, освіта, викладання. Сутність процесу навчання. Функції навчання (освітня, розвиваюча, виховна). Двосторонній характер процесу навчання.

Принципи і закономірності навчання. Викладання та його структура (планування роботи, організація навчальної діяльності учнів, врахування темпів індивідуального

психічного розвитку учнів, стимулювання навчальної діяльності учнів, контроль, аналіз результатів та ін.).

Основні етапи оволодіння знаннями: сприймання, усвідомлення, осмислення, запам'ятовування, закріплення, застосування знань, умінь на практиці.

Основні поняття теми: дидактика, основні категорії дидактики, процес навчання, принципи і закономірності навчання, викладання та його структура, основні етапи оволодіння знаннями,

Рекомендовані джерела: [6; 7; 8; 9; 10; 12; 13; 14; 15; 16]

Тема 5. Методи і засоби навчання. Форми організації навчання

Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Класифікації методів навчання. Методи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів: словесні, наочні, практичні, репродуктивні, проблемно-пошукові. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів: пізнавальні ігри, навчальні дискусії, заохочення, покарання. Методи контролю та самоконтролю в навчанні: опитування, контрольні, лабораторні роботи, тестова перевірка знань, самоконтроль і самоперевірка. Поняття про засоби навчання. Вибір методів навчання. Основні види засобів наочності: предметні, зображувальні; умовні чи символічні.

Класно-урочна і лекційно-семінарська форми навчання. Вимоги до сучасного уроку, лекції. Оптимізація та інтенсифікація навчального процесу (врахування навчально-виховної мети, завдань, змісту навчального матеріалу, рівня підготовки учнів, віку учнів тощо). Позааудиторні форми навчання.

Домашні завдання (зміст, обсяг, складність та ін.). Нормування домашньої навчальної роботи. Види домашньої навчальної роботи (робота з текстом підручника: читання, відтворення матеріалу, ознайомлення з новим текстом, виписування незрозумілих виразів, зворотів тощо; виконання письмових і графічних робіт (написання переказів, творів, виконання креслень, малюнків, заповнення контурних карт тощо; виконання усних вправ; самостійна практична робота, яка вимагає певних спостережень: за тваринами, рослинами, за рельєфом місцевості, явищами природи, за своїм фізичним станом тощо; виконання різноманітних вправ і розв'язування задач; читання статей, науково-популярних журналів; проведення дослідів, заучування напам'ять правил, цитат, віршів тощо). Домашня робота може бути: індивідуальною, індивідуалізованою, груповою. Батьки та їх допомога дитині виконувати домашні завдання.

Основні поняття теми: форми і види навчання, методи, прийоми і засоби навчання, класифікації методів навчання, класно-урочна форма навчання, лекційно-семінарська форма навчання, сучасний урок, лекція, поза аудиторні форми навчання, домашня навчальна робота учнів, види домашньої навчальної роботи.

Рекомендовані джерела: [6; 7; 8; 9; 10; 12; 13; 14; 15; 16]

Тема 6. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів

Поняття про діагностику навчальних досягнень учнів та її елементи: контроль, оцінювання, накопичення статистичних даних та їх аналіз, виявлення динаміки, тенденцій прогнозування подальшого розвитку учнів. Зв'язок контролю з іншими ланками процесу навчання: вивченням і осмисленням нового матеріалу, його закріпленням та використанням на практиці.

Педагогічні вимоги до перевірки знань, умінь і навичок учнів: об'єктивність, систематичність, індивідуальний характер та ін. Аналіз і оцінка результатів навчальної діяльності слухачів. Види контролю знань учнів. Методи контролю знань учнів

Провідна роль тематичного контролю.

Формування в учнів умінь самоконтролю, об'єктивної самооцінки, керівна роль учителя в цих процесах. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності слухачів. Проблема подолання неуспішності учнів.

Основні поняття теми: діагностика навчальних досягнень учнів, педагогічні вимоги до перевірки знань, умінь і навичок учнів, види контролю знань учнів, методи контролю знань учнів, самоконтроль, рейтингова система оцінювання.

Рекомендовані джерела: [1; 2; 3; 4; 5; 8; 9; 10; 12; 13; 14; 15; 16]

Змістовий модуль II. Методика виховної роботи

Тема 7. Мета виховання. Ідеали і принципи виховання

Поняття мети виховання. Цілеспрямованість як найважливіша характеристика виховання; особистість людини як об'єкт виховання. Мета виховання як сукупність властивостей особистості, до виховання яких прагне суспільство. Особливості мети виховання (визначальна характеристика виховної системи, об'єктивний характер, узагальнено виражає ідеал людини, визначає загальну цілеспрямованість виховання). Мета, ідеал та цілі (завдання) виховання.

Напрями виховання. Спрямування виховання – єдність мети і змісту (за цією ознакою виділяють: розумове, моральне, трудове, фізичне та естетичне виховання). Сучасні напрями виховання (громадянське, правове, економічне, екологічне).

Виховні концепції. Концепція національного виховання. Зміст виховання. Принципи виховання (гуманізації, народності, неперервності, послідовності і систематичності, індивідуалізації та диференціації, єдності виховання та життєдіяльності та інші).

Види виховання (за інституційною ознакою: сімейне, шкільне, позашкільне, конфесійне, за місцем проживання, у дитячих та юнацьких організаціях та спеціалізованих освітніх закладах; за стилем відносин між вихователем і вихованцем: авторитарне, демократичне, ліберальне і вільне виховання).

Основні поняття теми: мета виховання, суб'єктивні й об'єктивні чинники виховання, структура виховного процесу, виховні концепції, зміст виховання, виховні ідеали, напрями виховання, принципи виховання, види виховання.

Рекомендовані джерела: [1; 2; 3; 4; 5; 8; 9; 10; 12; 13; 14; 15; 16]

Тема 8. Методи і форми організації виховання

Поняття методу, прийому і засобу виховання. Класифікація методів виховання.

Методи формування свідомості особистості. Бесіда як метод виховання та отримання інформації про особистість за допомогою безпосереднього словесного спілкування. Види бесіди: фронтальна (групова, колективна) й індивідуальна. Етапи бесіди (обґрунтування теми, діалог з дітьми, підсумки бесіди). Лекція. Повідомлення. Диспути. Переконання. Навіювання (сугестивний метод). Приклад.

Методи організації діяльності, спілкування та формування досвіду суспільної поведінки. Педагогічна вимога як педагогічний вплив на свідомість учнів з метою спонукати їх до позитивної діяльності або гальмування негативних дій і вчинків. Громадська думка. Методи вправління і привчання. Метод прогнозування. Створення виховуючих ситуацій.

Методи стимулювання діяльності й поведінки. Гра, змагання, заохочення і покарання. Покарання як метод педагогічного впливу, спрямований на попередження й гальмування негативних вчинків, виникнення почуття провини перед собою й іншими людьми.

Методи контролю, самоконтролю, самооцінки діяльності і поведінки. Методи контролю (аналогічно до методів педагогічного дослідження). Методи самоконтролю, самооцінки – самопізнання, самоспостереження, самокритика, самоаналіз тощо.

Вибір методів виховання. Чинники, що визначають їх вибір (особистість вихователя, вікові та індивідуальні особливості вихованців, рівень згуртованості вихованців, мета виховання, зміст виховання, засоби виховання, умови виховання, час виховання, очікувані результати тощо).

Поняття форми виховання. Форма виховання як зовнішнє виявлення процесу виховання. Функції форм виховної роботи: інформаційна, організаційна, регулювальна. Основні форми педагогічної роботи: за видами діяльності; за способами впливу педагога; за часом проведення; за суб'єктом організації; за результатом; за кількістю учасників; за місцем проведення (шкільні та позашкільні форми виховання).

Основні поняття теми: методи, прийоми і засоби виховання, форми виховання, форми виховної роботи.

Рекомендовані джерела: [1; 2; 3; 4; 5; 8; 9; 10; 12; 13; 14; 15; 16]

Тема 9. Виховання особистості в колективі та сім'ї

Поняття про колектив. Функції колективу як соціальної системи: організаційна; виховна; стимулювальна та регулювальна. Види колективу. Учніський колектив та його ознаки (загальна соціально значуща мета, спільна суспільно корисна діяльність, організована структура, учнівський колектив має органи управління, наявність у відносинах між членами колективу певної морально-психологічної єдності, динамізм).

Колектив як форма виховання. В. Сухомлинський про колектив як засіб морального і духовного розвитку дитини. Реалізація суті колективу в різних аспектах: економічний, політичний, соціальний, моральний, громадсько-ціннісний, культурно-естетичний, юридичний, організаційний, індивідуально-особистісний, педагогічний.

Теорія й практика формування колективу за А. Макаренком: закон розвитку (руху) колективу, принципи розвитку колективу (паралельної дії, перспективних ліній, педагогічної доцільності, відповідальної залежності, зміцнення позитивних традицій). Розвиток дитячого колективу (чотири стадії розвитку шкільного колективу): створення колективу учнів; поширення впливу активу на весь колектив; вирішальний вплив громадської думки; самовиховання як вищий тип виховання в колективі.

Колектив та особистість. Три найпоширеніші моделі взаємин між особистістю та колективом: конформізм; гармонія; нонконформізм. Характерні для колективу ознаки як результат колективних взаємин: самовизначення у колективі; ідентифікація; характер мотивації міжособистісного вибору; висока референтність міжособистісних взаємин; згуртованість колективу та взаємна відповідальність його членів.

Педагогічне управління колективом (основні правила). Позакласна та позашкільна виховна робота. Специфіка та функції позакласної виховної роботи.

Сім'я як інститут соціального розвитку. Функції сім'ї. Становлення сім'ї. Психолого-педагогічні вимоги до батьків. Єдність виховних впливів. «Педагогічно занедбані діти» і сім'я.

Основні поняття теми: колектив, види колективу, методи і принципи взаємодії особистості і колективу, педагогічне керівництво колективом, сім'я, функції сім'ї.

Рекомендовані джерела: [1; 2; 3; 4; 5; 8; 9; 10; 12; 13; 14; 15; 16]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	7	7	1	1
Відвідування семінарських занять	1				
Відвідування практичних занять	1	7	7	6	6

Робота на семінарському занятті	10				
Робота на практичному занятті	10	7	70	6	60
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	3	15
Виконання модульної роботи	25	2	50	1	25
Разом	-	-	159	-	107
Максимальна кількість балів					266
Розрахунок коефіцієнта					4,43

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль та теми курсу	Завдання для самостійної роботи	Обсяг работ и студента, годин	Б а л и
Змістовий модуль I. Загальна педагогіка			
Тема 1. Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічного дослідження	1. Опрацюйте Концепцію національного виховання і випишіть загальну мету виховання та завдання морального, розумового, фізичного, трудового і естетичного виховання. 2. Ознайомтесь зі змістом «Стратегії розвитку освіти в Україні до 2021 року» і випишіть завдання удосконалення освітнього процесу.	2	5
Тема 2. Розвиток та формування особистості	1. Сформулюйте для себе, як майбутнього вчителя, 8–10 правил організації навчального процесу на науковій основі. Розкрийте сутність основних категорій дидактики як науки про навчання (таблиця) 2. З погляду ефективності і доцільності проаналізуйте методи навчання, які були використані викладачем вищої школи (на конкретному занятті). 3. Опишіть і графічно зобразіть методи навчання. 4. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля.	1	5
Тема 3. Освіта в сучасному світі: стан і тенденції розвитку	1. Опрацюйте загальні критерії оцінювання навчальних досягнень у системі загальної середньої школи. 2. Охарактеризуйте тестову форму контролю навчальних досягнень учнів і визначте її місце в навчальному процесі.	1	5
Тема 4. Процес навчання та його принципи	1. Обґрунтуйте шляхи оптимізації домашньої навчальної роботи учнів. 2. Охарактеризуйте учнів з підвищеними навчальними можливостями. 3. Порівняйте поняття індивідуалізація і диференціація навчання.	1	5
Тема 5. Методи і засоби навчання. Форми організації навчання	1. Визначте і запишіть у три колонки риси, притаманні лідеру, керівнику і керівнику-лідеру. 2. Перерахувати потреби, які впливали і продовжують впливати на формування мотивів отримання освіти особистістю. 3. Опишіть тенденції розвитку сучасної європейської	2	5

	освіти. 4. Відвідайте сайт Міністерства освіти і науки та знайдіть інформацію для виконання наступного завдання: скласти в хронологічному порядку список законодавчих актів, що призначені для реформування школи за період з 2007 по нинішній час. 5. Обґрунтуйте необхідність упровадження в освітній процес сучасного педагогічного досвіду. Доберіть влучні аргументи.		
Тема 6. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів		1	5
Змістовий модуль II. Методика виховної роботи			
Тема 7. Мета виховання. Ідеали і принципи виховання	1. Опрацюйте Концепцію національного виховання і випишіть загальну мету виховання та завдання морального, розумового, фізичного, трудового і естетичного виховання. 2. Визначте свій виховний ідеал, який Ви прагнете досягти.	3	5
Тема 8. Методи і форми організації виховання.	1. Сформулюйте для себе, як майбутнього вчителя, 8–10 правил організації виховного процесу на науковій основі. 2. Опишіть виховний ідеал, до якого ви прагнете. 3. Проаналізуйте, якою мірою ваша сім'я, і школа, яку ви закінчили, сприяли розв'язанню завдань всебічного розвитку. 4. Наведіть 2–3 приклади впливу соціального середовища на розвиток особистості дитини. 5. Проаналізуйте процес власного розвитку і вкажіть на прояви соціального успадкування. 6. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля.	3	5
Тема 9. Виховання особистості в колективі та сім'ї.	1. Опишіть колектив свого випускного класу з погляду особливостей його розвитку і взаємовідносин між членами колективу. 2. Доберіть низку праць (10–15 назв) з проблем розвитку колективу, яку можна рекомендувати класним керівникам. 3. Наведіть докази позитивного і негативного виховання в особистості колективізму і індивідуалізму в сім'ї.	3	5
Разом:		17	40

6.3. Критерії оцінювання самостійної роботи

Критерії оцінювання		Кількість балів
1.	Своєчасність виконання роботи	1
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	2

6.4. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань студентів здійснюється після вивчення кожного блоку теоретичних знань дистанційно (у системі Moodle) в письмовій (тестовій) формі й передбачає виконання тестових завдань різного типу.

6.5. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Умови допуску: активна робота на семінарських та практичних заняттях, виконання усіх завдань до самостійної роботи, успішне виконання усіх модульних контрольних робіт (не нижче 15 балів за кожну роботу)

Форма проведення: комп'ютерне тестування (у системі Moodle).

Тривалість проведення: 90 хвилин.

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Критерії оцінювання: Тестове опитування включає 40 теоретичних запитань, які відображають тематику дисципліни. Максимальна оцінка за кожне тестове запитання – 1 бал.

6.6. Орієнтовний перелік питань до семестрового контролю

1. Предмет та основні завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки.
2. Особливості педагогічної діяльності. Вимоги до особистості педагога.
3. Загальна характеристика педагогічного процесу, завдання і основні компоненти.
4. Методи науково-педагогічних досліджень
5. Предмет і функції дидактики. Становлення дидактики як науки.
6. Навчальні плани та програми для закладів загальної середньої освіти.
7. Навчальна література нового покоління як чинник підвищення якості освіти.
8. Сутність та характеристика навчальної книги.
9. Сутність процесу навчання.
10. Закони, принципи й правила навчання.
11. Організація навчального процесу.
12. Компетентнісний підхід як чинник модернізації навчального процесу.
13. Диференціація та індивідуалізація навчання.
14. Аналіз проблеми контролю й оцінювання успішності учнів.
15. Основні поняття контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів.
16. Нові форми контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів.
17. Сутність і структура уміння вчитися.
18. Вікова та індивідуальна характеристика учнів як суб'єктів учіння.
19. Формування структурних компонентів уміння вчитися.
20. Сутність і функції методів навчання.
21. Класифікація методів навчання.
22. Методи усного викладу навчального матеріалу.
23. Наочні методи навчання.
24. Практичні методи навчання.
25. Самостійна робота учнів.
26. Навчальні технології.
27. Технологія особистісно-орієнтованого навчання
28. Технологія групової навчальної діяльності школярів
29. Технологія розвивального навчання
30. Технологія формування творчої особистості
31. Технологія навчання як дослідження
32. Інтерактивні методи та прийоми навчання.
33. Проектна діяльність як метод навчання й розвитку.
34. Ігрова діяльність як метод навчання й розвитку.

35. Методи формування в учнів досвіду пошукової діяльності.
36. Засоби навчання й навчальне обладнання.
37. Поняття «сучасний урок». Класифікація уроків.
38. Алгоритм підготовки вчителя до проведення уроку.
39. Структура комбінованого уроку: базова й варіативні моделі.
40. Дидактичні особливості інтегрованих уроків.
41. Особливості підготовки та проведення відкритого уроку.
42. Види домашніх завдань і способи їх перевірки.
43. Особливості організації навчального процесу.
44. Актуальні проблеми розвитку сучасної шкільної освіти.
45. Основні напрями розвитку сучасної освіти.
46. Особливості змісту освіти. Нормативне забезпечення реалізації змісту освіти
47. Державний стандарт загальної середньої освіти.
48. Компетентність як показник якості освіти.
49. Закономірності та принципи виховання.
50. Поняття про принципи виховання. Загальні принципи виховання. Принципи сучасного виховання.
51. Основні орієнтири виховання в сучасних закладах загальної середньої освіти
52. Характеристика засобів виховання.
53. Форми організації виховання учнів.
54. Традиційні методи виховання в педагогіці, їх класифікація та характеристика.
55. Технології сучасного виховного процесу.
56. Фізичний, соціальний, духовний розвиток учнів.
57. Інтелектуальний розвиток особистості учня.
58. Формування в учнів основ наукового світогляду.
59. Поняття про позакласну і позашкільну навчально-виховну роботу.
60. Поняття про систему освіти. Мета та основні принципи освіти.
61. Система освіти України та її структура.
62. Зміст державно-громадського управління освітою.
63. Загальні основи управління. Принципи управління освітою і освітнім закладом.
64. Органи управління освітою і школою: державні і громадські.
65. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників.

6.7. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення

	основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентів, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.
--	--

6.8. Шкала відповідності оцінок

Рейтинг ва оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Модул і	I. Загальна педагогіка					II. Методика виховної роботи	
Кількі сть балів за модул ь	159					107	
Лекції	1		1	1	2	1	2

(б.)		1						
Практичні заняття (б.)	11	11	11	11	22	11	44	88
Теми лекцій	Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічного дослідження	Розвиток і формування особистості	Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку	Процеси навчання та його принципи	Методи і засоби навчання. Форми організації навчання	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	Мета виховання. Ідеали і принципи виховання	Методи і форми організації виховання. Виховання особистості в колективі та сім'ї
Теми практичних занять	Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічного дослідження	Розвиток і формування особистості	Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку	Процеси навчання та його принципи	Методи і засоби навчання. Форми організації навчання	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	Мета виховання. Ідеали і принципи виховання	Методи і форми організації виховання. Виховання особистості в колективі та сім'ї
Самостійна робота		25					15	
Види поточного контролю		Модульна контрольна робота 1,2 (50 балів)					Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	
Підсумковий контроль (екзамен)								

8. Рекомендована література

Основна:

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник. К. : Видавничий Дім «Слово». 2014. 352 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка : навчальний посібник. К. : Академвидав. 2009. 616 с.
3. Зайченко І.В. Педагогіка : підручник. 3-тє видання, перероблене, доповнене. К. : Видавництво Ліра-К, 2016. 608 с.
4. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка : підручник. К. : Знання-Прес, 2004. 446 с.
5. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка у запитаннях і відповідях: навчальний посібник. К. : Знання, 2006. 311 с.

6. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій. Хмельницький : ХМЦНП. 2013. 223 с.
7. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи : навчальний посібник. К. : Видавничий Дім «Слово». 2015. 632 с.
8. Педагогіка: хрестоматія. Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. К. : «Знання-Прес». 2003. 700 с. (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
9. Фіцула М.М. Педагогіка : навчальний посібник. К. : Видавничий центр «Академія», 2002. 528 с.
10. Якса Н.В. Основи педагогічних знань: навчальний посібник. К. : Знання. 2007. 358 с. (Вища освіта ХХІ століття).

Додаткова:

11. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>
12. Підласий І. П. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя. Харків : Основа, 2010. 360 с.
13. Практикум з педагогіки : навчальний посібник. Видання 2-е, доповнене і перероблене [за заг. ред. О.А. Дубасенюк, А.В. Іванченка]. Житомир, 2002. 483 с.
14. Практикум з педагогіки : навчальний посібник [Г.Пономарьова, І.Репко, В. Одарченко]. Харків : ТО Ексклюзив, 2016. 243 с.
15. Педагогічна мудрість віків : навч.посіб. / уклад.: В.Л.Омельяненко, А.І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2009. – 411 с.
16. Удич З. І. Педагогіка : практикум для студентів педагогічних спеціальностей. Тернопіль : КІЦ «ПРІНТ-ОФІС», 2016. 115 [1] с. : іл..

9. Додаткові ресурси

ЕНК «Педагогіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=16786>
<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=11521>

ДОДАТОК

**до робочої навчальної програми дисципліни
 «Педагогіка»**

Змістові модулі: «Педагогіка загальна», «Методика виховної роботи»
 спеціальність: 035 Філологія

освітній рівень: перший (бакалаврський)

освітньо-професійна програма: 035.06.01 Мова і література (китайська),
 035.06.02 Мова і література (японська).

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. Загальна педагогіка

Практичне заняття 1. Педагогіка і сучасність (2 год.)

1. Предмет і завдання педагогіки в контексті історичного розвитку суспільства. Роль педагогіки в системі наук про людину.
2. Методи педагогічних досліджень.
3. Освіта як найкоротший шлях до скарбниці світової культури. Освіта в Україні та інновації у вищій школі.

Рекомендовані джерела:

основні – 1-5, 9-10;

додаткові – 12,13,15.

Практичне заняття 2. Дидактика

1. Сутність процесу навчання. Принципи і закономірності навчання.
2. Дидактика та її основні категорії.
3. Освітні теорії. Мотивування навчання.

Рекомендовані джерела:

основні – 1-7, 10;
додаткові – 11,13,16.

Практичне заняття 3. Методи навчання, їх оптимальний вибір

1. Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Етапи засвоєння знань учнями.
2. Класифікація методів навчання. Оптимальний вибір методів навчання.
3. Форми навчання. Вимоги до сучасного уроку.

Рекомендовані джерела:

основні – 2-6, 8, 9;
додаткові – 13,14,16.

Практичне заняття 4,5 Система контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів

1. Діагностика навчальних досягнень учнів. Види контролю знань учнів.
2. Методи контролю знань учнів. Провідна роль тематичного контролю.
3. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності слухачів. Проблема подолання неуспішності учнів.

Рекомендовані джерела:

основні – 3-9;
додаткові – 11, 12, 14,16.

Практичне заняття 6. Диференційоване навчання

1. Диференціація освіти.
2. Види і рівні диференціації.
3. Індивідуалізація навчання учнів.

Рекомендовані джерела:

основні – 2-10;
додаткові – 11, 12, 14-16.

Практичне заняття 7. Актуальні тенденції реформування школи в Україні і світі План заняття

1. Реформи в українській школі кінець ХХ початок ХХІ століть.
2. Розвиток освіти в різних країнах.
3. Проблеми, які необхідно подолати на шляху реформування школи.
4. Позитивний і негативний вплив суспільної думки на реформування школи.

Рекомендовані джерела:

основні – 1-5, 8-10;
додаткові – 11, 12, 14-16.

Змістовий модуль II. Методика виховної роботи

Практичне заняття 1, 2. Виховання і сучасність

1. Завдання виховання в контексті історичного розвитку суспільства.
2. Роль педагогіки в становленні особистості.
3. Зміст національного виховання.
4. Принципи виховання та їх характеристики.

Рекомендовані джерела:

основні – 2-5, 8-10;

додаткові – 11, 12, 16.

Практичне заняття 3,4. Динаміка виховання особистості

1. Сутність процесу, методів, прийомів і засобів виховання.
2. Методи виховання та їх оптимальний вибір.
3. Роль і місце самовиховання у виховному процесі. Значення співробітництва в процесі самовиховання особистості.

Рекомендовані джерела:

основні – 2, 3, 5, 8-10;

додаткові – 12-16.

Практичне заняття 5,6. Виховання особистості в колективі

1. Форми виховання.
2. Особливості розвитку учнівського колективу і особистості.
3. Педагогічні вимоги до батьків. Особливості виховання дітей в сім'ї.
4. Роль і місце народної сімейної педагогіки в технології виховання людини.

Рекомендовані джерела:

основні – 2-5, 8-10;

додаткові – 11, 12-16.